

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. LXXXI. De Consuetudine v. infr. Mos regionis, item usurpatio. addel.
13. ult. de injur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

435. Alphonf. Narbona l. 35. gloss. 5. n. 19.
tit. 3. lib. 1. Recopil.

CAP. LXXXIX. De Constitutione Principis.

Constitutio principis toties obligat, quoties fit animo condendi legem.

Ratio: quia voluntas principis est anima legis. arg. l. 1. ff. de Constit. Princ. Hæc autem determinata esse debet, ut fiat animo condendi legem.

Exemplum: Ergo Decreta, Edicta, Mandata & Rescripta pro lege erunt reputanda. Econtra-riò privilegia legem non faciunt.

Limita: modò tale fuerit negotium, de quo aliàs lex condi possit.

CAP. LXXXIX. De Constituto.

Axioma I.

Multa constituta durant, quæ constitui non possunt: ita capitulum sine prælato non potest feudum solum concedere, concessum tamen sustinet. Gothofred. Ant. disput. 7. thes. 1.

II.

Constitutum corrumpit corrumpente contractu, super quo est appositum; nil enim operatur stante causa simulandi. Tiraquell. multos cumulans de jur. const. possess. limit. g. n. 1. & 2. Regid. decis. 71. n. 6. in fin. Farin. 1. decis. 140. n. 11.

CAP. LXXX. De Constituto possessorio.

Quodcumque juris tribuit possessio vera, idem tribuit possessio ficta per constitutum. l. quod nemo 18. ff. de acquir. poss.

Ratio: quia quoad translationem domini tantum operatur fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero. Mev. P. 3. dec. 159.

Exemplum: ita ergo constitutarius habet remedia possessoria, percipit fructus, poterit resistere ei, qui vim in suâ possessione intentat. l. 1. §. 27. ff. de vi & vi arm. si fuerit spoliatus, potest intentare remedium recuperandæ possessionis ex l. ult. C. de acquir. poss. Imò habet actionem spoli ex can. redintegrandæ, Caus. 3. q. 1.

CAP. LXXXI. De Consuetudine v. infr. Mos regionis, item usurpatio.

adde l. 13. §. ult. de
injur.

Axioma I.

Consuetudo per non-actus non inducitur, quia non entia non habent materiam neque formam. l. actor. 23. C. de probat. Et ex nihilo nihil sequitur, Gædd. consil. 39. n. 36. Principale enim

est & essentialia, quod sit per actus resque plurimas introducta, Gædd. d. n. 36.

II.

Consuetudo est facti, ideoque probanda l. 22. l. 34. & ibi. Bart. Bald. Jas. Costal. d. ll. gl. ad l. 1. verb. probatis his. C. quæ sit long. consuet. Dec. consil. 538. n. 8. & consil. 558. n. 2. Cravett. consil. 624. n. 13. Mascard. de probat. concl. 423. n. 26. Parif. consil. 31. n. 14. vol. 2. c. 1. de constit. in 6. Nec facit quod dicatur jus. cap. consuetudo 1. dist. quando enim consideratur à principio, quatenus ex actibus inducitur, facti erit, sed postquam in esse inducta juris est arg. l. si unus 27. §. pactus ne peteret 2. ff. de pact. Quomodo autem sit probanda, patet ex Myns. res. 12. n. 23. Gail. 2. obs. 31. Mascard. de probat. concl. 123. vol. 1. etiam sæpe prudentissimos fallit. cap. 1. extra de constit. in 6. Gilcken in l. pactum pro dotali. C. de pact. vide rubr. PROBATIO, Illud adhuc nota: Si consuetudo sit juri communi derogans, ipsam non in genere, sed in specie & in eodem casu probari debere. Perez. C. de inductione, n. 20.

III.

Consuetudo difficilis est probationis. Dec. consil. 215. n. 2. & consil. 402. n. 13. Menoch. consil. 8. num. 16. vol. 1. & de præsumpt. lib. 2. pres. 8. n. 8. Mascard. de probat. concl. 423. vol. 1.

IV.

Consuetudo dici nequit, quæ legitimo tempore non est præscripta. cap. fin. & ibi gl. de consuet. l. 1. in fin. de acqu. plur. arc. l. 1. C. de serv. fut. l. 1. C. quæ sit long. consuetud.

V.

Consuetudo debet esse rationabilis, h. e. ratione atque ætate constare, aliàs non consuetudo, sed corruptela futura esset. cap. 7. & ult. extra de consuet. Nov. 134. cap. 1. fin. Colleg. Argent. de LL. lib. 38. can. flagitia 13. caus. 32. q. 7. Moller. lib. 3. semestr. c. 2. vid. Gail. lib. 2. obs. 125. n. 113. vid. omnino Hieronym. Franc. ad l. 34. vers. unde si apparet. n. 5. p. 304. de Reg. jur. confer. Aur. B. tit. 15. de conspirator. ibi: consuetudinem circa huiusmodi contra LL. introductam censemus potius corruptelam. Adhibenda enim est ratio, nec utendum pravissima consuetudinis regula. Cic. in Brut. col. 333.

VI.

Quæcumque consuetudo juri divino & naturali non refragatur, illa est rationalis l. fin. X. de Consuet.

Ratio: quia Consuetudo est lex, lex autem rationalis esse debet. Conf. Novell. 134. cap. 1. in fin.

Exemplum: ita ergo consuetudo, quæ parentes à legitimâ excluduntur, habetur pro irrationabili. Mev. P. 9. dec. 161.

Limita: hinc igitur, utut consuetudinis cuiusdam ratio reddi nequeat, vel ei aliquid rationis opponi possit, idè tamen adhuc præsumitur rationalis. Mev. P. 2. dec. 378. & P. 9. dec. 160.

VII.

Quoties sub principe introducenda consuetudo, toties e jus tacitus consensus accedat, necesse est.

Ratio: quia enim populus sub Principe non ha-

habet potestatem expresse condendi leges, ergo nec tacite.

Limita: ut constet de tacito hoc consensu, si princeps talem consuetudinem toleret & non impediat.

IIX.

Quodcumque ad inducendum tacitum populi, & in statu Monarchico, Principis sive qui legis ferenda potestatem habet, consensum sufficit, illud quoque sufficit ad consuetudinem.

Ratio: quia in tacito consensu consistit formalis ratio consuetudinis. l. 32. §. 1. ff. de legib.

Exempli loco hinc colligitur, non requiri ad consuetudinem certos annos, multo minus de jure communi certum tempus: imò nec actus plures esse necessarios, quam ex quibus ille consensus colligatur. l. 12. ff. de Testibus.

IX.

Consuetudo arte chymica nigrum in album solet convertere. Knichen. de pact. restit. p. 2. c. 4. n. 203. Jerem. Reusler. disp. 2. de feud. lib. 73.

X.

Consuetudo vetustissima rationabilis censetur. Cravett. consil. 21. hominis sancta. n. 12. Decian. resp. 51. n. 39. vol. 2. Ideoque approbatio Principis cum primis in ea non est necessaria, utcumque juri communi repugnet. arg. l. hoc jure. §. ductus aqua 4. ff. de aqua quotid. ubi gl. & Ang. Alex. consil. 6. vol. 1. Jaf. in l. imperium col. 9. ff. de Jurisd. imò præsumtionem juris & de jure, adeoque quoad rationem non erroneam, sed certam proficere habere censetur, & in contrarium non admittitur probatio, ut tradit Cyn. Paul. de Castr. in l. si certis annis C. de pact. Felin. in cap. cum nobis col. 3. vers. scias. de testib. Regn. Sixtin. inter Consil. Marpurg. consil. 11. vol. 3. n. 20.

XI.

Consuetudo qualibet iniqua reprobatur. Novell. 134. c. 1. exempl. l. 26. §. 1. vers. nec licet. G. de usufr. l. 33. de adult. l. 32. §. 6. de admin. tut. l. 13. §. ult. ff. de injur. C. A. de LL. lib. 37.

XII.

Consuetudo locorum non potest comprehendere spiritualia, cap. 2. 3. de judic. c. 3. de consuet. Anton. Heisterman. inter Consil. Marpurg. consil. 5. n. 26. vol. 1.

XIII.

CONSVETUDO dicitur forma, & quasi alterum jus naturale, ac proinde omnia potest. Surd. de aliment. tit. 1. n. 7. Card. Tusch. pract. conclus. tom. 2. lit. C. conclus. 806. n. 16. Fr. Nunnez de Velasco en los dialogos de contencion. de la milicia y scientia, dialog. 3. pag. m. 76. versa.

XIV.

CONSVETUDO æquipollet veritati, l. 1. ff. de servit. & aqua. Bald. consil. 289. Quia consuetudo, in pr. lib. 4. Card. Tusch. d. concl. 806. n. 17. Joan. Anton. Mangil. de imputat. q. 77. n. 25.

XV.

CONSVETUDO facit de non licito licitum, & è contrà, ac proinde excusat

ab omni poena, si fiat actus non licitus, Bart. in l. si fugitivus. §. apud Labeonem. ff. de edil. edicto. Dec. consil. 170. col. penult. Grat. consil. 39. & 49. lib. 2. Cravett. consil. 145. n. 12. & consil. 924. n. 16. Roland. consil. 58. n. 19. lib. 4. Mexi. in tract. taxa panis, conclus. 3. n. 25. Joseph. Ludov. Perus. decis. 62. n. 14. Seraph. de privileg. juram. privil. 83. n. 56. Cardin. Tusch. d. conclus. 806. n. 18. Gutier. pract. lib. 3. quest. 29. n. 22. [Wessemb. parat. de pæn. num. 10. in fin. Exemplum est, in can. objiciuntur 7. caus. 32. q. 4. ubi de Jacobo quatuor uxores habente, Augustinus inquit, his quando mos erat, crimen non erat: excusat consuetudo à dolo & culpa. l. si pignore. 22. §. fin. & ibi gloss. & Bart. ff. de pign. act. text. & gloss. in l. pignus 9. & ibi Bart. & Dd. C. eod. Consil. Arg. 88. n. 23. Bertazol. lib. 1. consil. decis. consil. 70. n. 7. à Falso Hostiens. in cap. quando de his, que fiunt à Prelat. fin. consil. cap. Blanc. in cap. 1. in pr. n. 3. de feud. cognit. Bertazol. 1. consil. decis. consil. 56. n. 3. Bec. Vid. Bernh. Grav. 2. conclus. 8. consil. 1. & culpa caret, qui facit id, quod consuetum est communiter fieri. Jafon. in l. certi. §. nummos. ff. de reb. cred. n. 21. Bart. in l. si pignore. §. fin. in pr. de pign. act. Cravett. consil. 6. n. 68. Decian. resp. 29. n. 16. vol. 1. Regn. Sixtin. inter Consil. Marp. consil. 20. vol. 2. n. 19. Hinc à contrario qui non facit, quod fieri consuevit, se suspectum reddit, adeo ut dolus etiam eò nomine præsumatur, Rom. consil. 54. n. 6. Paris. consil. 100. n. 67. vol. 1. Burlat. consil. 82. n. 18. Cacherran. decis. Pedem. 109. n. 9. Cavalc. in tract. de usufr. mulier. relict. n. 128. Vult. inter Consil. Marp. consil. 15. n. 213. vol. 1.]

Declara: Procedere quoad poenam temporalem, quia quoad poenam peccati & spiritualement consuetudo non facit ex illicito licitum contra legem, gloss. in cap. denique ult. dist. 4. & in cap. cum venerabilis 7. de consuetud. Felin. in cap. ex tenore, num. 12. vers. declara, de rescript. Bero. consil. 167. lib. 1. Rom. consil. 466. Videtur in princ. n. 2. Capol. consil. 40. Cravett. consil. 6. n. 103. Cardin. Tusch. d. conclus. 806. n. 21. & 22.

XVI.

CONSVETUDO parem vim habet cum lege, l. de quibus 32. ff. de legib. §. ex non scripto. Instir. de jure nat. gentium. cap. fin. de consuet. cap. consuetudo. 1. dist. l. 2. C. que sit longa consuetudo. Guid. sing. 803. Thom. de Thomasset. in floribus legum. reg. 78. Bellet. disquis. clerical. p. 1. tit. de favore. & ricor. pers. §. 3. n. 10. Bern. Grav. ad pract. Camera Imper. lib. 1. conclus. 36.

conclus. 36. Giurba in consuet. Messanen. in proem. n. 12. Mangil. de imputat. quest. 15. n. 2. Stephan. Grat. discept. forens. cap. 801. num. 11. & 12. & cap. 892. n. 17. [Unde venit appellatione Juris. Mench. quest. frequent. cap. 3. num. 32. Bernh. Grav. d. conclus. 36. n. 2. imò prævalet juri scripto, ubi sonat in turpe, l. de quibus 32. & seq. ff. de legib. Paris. consil. 13. num. 18. & seq. & consil. 14. num. 5. & consil. 21. num. 14. lib. 1. Mangil. d. tract. de imputat. q. 74. num. 4. Et est potentior statuto, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 45. §. 1. num. 78. Joan. Maria. Novar. quest. forens. 103. num. 2. [Hinc excedens consuetudinis formam legem ipsam excedere dicitur, Menoch. 2. arb. jud. cas. 71. num. 1. Hinc contra veterem Consuetudinem nec literæ præsidis provinciæ attenduntur, sed tanquam subreptitiæ rejiciuntur. Perez. C. de Can. Largition. tit. n. 8. Imò legem consuetudine approbatam non tollit Rescriptum motu proprio latum. Brunnem. ad l. un. C. de Collat. donat.

Limita, si scilicet sit inveterata & longo tempore firmata. l. 2. C. quæ sit longa consuetudo. l. 1. §. ult. de aq. pluv. arc. Costal. ad l. 32. de LL. quanquam si non concurrat cum lege, eique sit contraria, lex ei semper præferatur, cum error potius & abusus, quam usus & consuetudo dicenda sit. d. l. 32. l. 39. de LL. d. l. 1. C. quæ sit long. consuet. Giph. ad §. ult. Institut. d. l. N. G. & Civil.

Limita II. contra legem, quæ contrariam consuetudinem prohibet, nulla consuetudo potest introduci. Brunnem. C. de Decurion. column. 5. Privilegium tamen potest. *ibid. in fin.* potest siquidem consuetudo per legem abrogari & prohiberi. *auth. Naufragia C. de furt. l. 3. §. 5. de Sepulchr. viol.* Brunnem. C. de re milit. col. 2.

XVII.

CONSUVETUDO est optima legum interpret. l. minimè 23. ff. de legib. l. si de interpretatione 37. ff. eod. tit. c. cum dilectus 8. de consuet. Sylvan. consil. 88. n. 27. Tiraquell. de Nobilit. cap. 10. n. 9. Afflict. Neapol. decis. 166. num. 9. & decis. 173. n. 3. Menoch. consil. 32. n. 44. & consil. 390. n. 21. & consil. 577. num. 2. & 3. vol. 3. Mascard. de probat. conclus. 1415. n. 10. Brunor. à Sole in locis communibus verb. consuetudo 6. Cardos. in praxi Judicum & Advocat. eod. verb. n. 3. Cald. Pereira in l. si curatorem. C. de in integr. restit. minor. verb. contrarium. n. 29. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de clerico debitore. §. 12. num. 27. Mendez

à Castro in praxi Lusit. lib. 2. c. 1. num. 12. Camill. Borell. in summa omnium decis. tit. 14. num. 88. Cened. practice. & canon. quest. lib. 1. quest. 3. num. 11. Rot. decis. 642. num. 15. in fin. apud Farinac. p. 1. recent. Maril. decis. 74. num. 4. Giurba consil. crimin. 19. num. 42. & 54. & consil. 39. n. 64. [Et standum est declarationi, quam dedit consuetudo Mar. Socin. 105. num. 28. lib. 3.]

XIII.

CONSUVETUDO potest introducere, quicquid potest privilegio concedi, Oldrad. consil. 172. Quia omnes, in princ. & consil. 146. in fine. & consil. 254. n. 8. vers. quinto opponitur. Anchar. consil. 50. Consuetudo. Bald. consil. 49. In facto, lib. 1. ubi quod circa jurisdictionem conferendam æquiparantur consuetudo, & privilegium, & consil. 289. Quia consuetudo, in princ. lib. 4. ubi quod pedagium potest de consuetudine competere, sicut ex privilegio, refert Card. Tusch. d. tom. 2. concl. 808. per totam. ubi n. 11. post Bald. consil. 338. in fin. lib. 1. subdit, quod privilegium dicitur esse majoris auctoritatis, quam simplex consuetudo, & n. 13. post Zabarell. in Clem. 2. §. illi verò. n. 4. in 10. notab. de etate, & qualitat. declarat, quod semper à pari non procedunt consuetudo & privilegium, quia si derogatur consuetudini, non censetur derogatum privilegio.

XIX.

CONSUVETUDO est interpretativa Privilegiorum, & scripturarum, quæ ex decennii lapsu interpretantur, Molin. de primogen. lib. 2. cap. 6. num. 57. Gutier. pract. lib. 3. q. 62. num. 26. Molin. de Juslit. tom. 3. diffinit. 590. conclus. 9.

XX.

CONSUVETUDO potest, quicquid potest pactum, Gemin. consil. 139. n. 1. in fine. ubi intelligit affirmative. Bald. consil. 349. Si hoc queritur, in fine vers. in contrarium, lib. 5. ubi quod valet consuetudo in iis, quæ sunt valida per pactum, Card. Zabarell. consil. 146. num. 3. ubi intelligit, quando ab eodem procedit consuetudo, & pactum, Card. Tusch. d. tom. 2. lit. C. conclus. 807.

XXI.

CONSUVETUDO potest, quicquid potest præscriptio, & quæ per præscriptionem induci possunt, multo magis per consuetudinem. Feder. de Senis consil. 151. Thema tale est, in princ. n. 1. vers. nec credo. Egid. Bellam. consil. 27. n. 4. vers. circa secundum. Card. Tusch. d. tom. 2. lit. C. concl. 809.

XXII.

XXII.

CONSVETUDINE introduci potest, quicquid potest statuto, Lap. alleg. 43. in fine. Franch. in c. unic. §. statuimus, in fine. de clericis non resid. lib. 6. Federic. de Senis consil. 7. n. 3. vers. praterca. & consil. 277. n. 1. circa fin. vers. secundò probatur. ubi quòd regulariter valet argumentum de uno ad aliud. Cravett. consil. 137. n. 3. Alex. consil. 52. n. 7. vers. si ergo lib. 5. & consil. 119. Quoniam. n. 9. vers. quia à pari procedunt, lib. 6. ubi quòd quantum ad causam efficientem sunt paria, refert Card. Tusch. d. tom. 2. conclus. 710. per totam. Wel. consil. 53. n. 59. Myns. resp. 49. n. 26. siquidem consuetudo nihil aliud est, quam Lex sive statutum tacitum. §. sine scripto. Inst. de jur. N. G. & C. & quòd statuto potest induci, idem etiam inducitur consuetudine. Joh. Andr. in addit. ad Specul. de instrum. edit. compendiosè Myns. d. resp. 49. n. 26. Vult. inter Consil. Marp. consil. 29. vol. 2. n. 39.

XXIII.

CONSVETUDO est interpretativa contractuum, l. quod si nolit. 31. §. qui assidue 20. ff. de adilit. edict. Magon. Florent. decis. 56. n. 3. & Lucens. decis. 7. n. 21. Menoch. de arbitr. casu 83. n. 10. Camil. Borell. in summa omnium decis. tit. 14. n. 93. Gabr. concl. 1. 16. de consuet. Surd. decis. 223. à n. 11. ubi ait, quòd facit contrahere partes secundum eam, dev. Infra de contract. §. ult. & in E. V. consuetudo regionis attendenda est l. 71. de contraben. Emt. & de aliment. tit. 1. quæst. 66. n. 6. ubi dicit, quòd qualibet dispositio recipit interpretationem à consuetudine.

XXIV.

Quicunque non est subditus illius Reipubl. in qua viget consuetudo, ille per consuetudinem non obligatur.

Ratio: quia consuetudinis idem effectus, qui legis expressæ, atqui lex expressa etiam forenses non obligat.

Limita: nisi quando occurrit publica utilitas exigendi Collectas ob bellum imminens, aut quando consuetudo vel statutum afficit ipsas res, quarum respectu Domino territorii obnoxii manet illi, qui ibi bona possident. Perez. Cod. de indit. n. 22.

De Consuetudine vicinitatis vid. Infra vicinitas.

CAP. LXXXII.

De Consueto, Solito, Usitato.

Axioma I.

Ea, quæ sunt moris & consuetudinis, i. e. quæ solent inter contrahentes convenire, in bonæ fidei iudicium veniunt. l. 31. §. 20. de edil. edict. l. 2.

Evid. Cujac. in Comment. ad lib. 7. African. l. 61. §. 3. de furt. ubi Ictus 1. Exemplum ponit de stipulatione duplæ; quæ cum assidue sit & frequens in venditione mancipii, idcirco placuit, ex emto agi posse in duplum, etiamsi duplum venditori non caverit.

2. Quod in generali hypotheca soleret ita caveri, quæ habeo, quæque habiturus sum. l. ult. C. de remiss. pign. si quis obligaverit bona sua, nullo alio adjecto videtur etiam obligasse futura, l. ult. C. quæ res pign. obligat.

3. Nec alia ratio est, cur in locatione ædium invecita & illata ab inquilino tacite sunt pignori obligata ob mercedem, quam quòd ita conveniri soleat.

4. Et hoc argumento posset hodie defendi, in omnibus testamentis tacite intelligi clausulam Codicillarem, quòd soleat adscribi, frequentissimè, & omnino nostrorum ferè ea sit mens, quæ Lucii Titii in l. penult. §. ult. de leg. 2. ut iudicia sua valeant quoquo modo.

5. Eodemque argumento defenditur ille mos auctoritate Martini & Theodori comprobatus: ut ita demum dos profectitia mortua filia in matrimonio redeat ad patrem, si mortua sine liberis, quòd ita pacisci inter se solerent focer & gener, si in matrimonio sine liberis decesserit, quòd vulgare pactum dicitur. l. Babius 30. de pact. dotal. hac Cujac.

Quod consuetum est etiam est necessarium. c. ex parte 18. d. Consil. Everh. in Top. loc. ab usufruct. n. 3. Zang. de Except. c. 9. p. 2. n. 26. lib. 3. Cujac. in Paul. ad edict. l. 4. de pact. alium canonem efformat: Quod vulgò fieri solet, inquit, sapè abit in Legem, & habetur pro facto vel pro dicto, etsi factum vel dictum non sit. l. ult. v. si enim partis C. de fidej. unde colligunt ea, quæ communiter & vulgò fieri solent, in legem abire. Cujac. in l. 4. de pact. in Paulo. C. de fidej. explicationem vide exemplum in Bachov. lib. 1. de pign. c. 11. n. 1.

III.

Consueti fieri, in dubio facta esse præsumuntur, per tradita à Bald. in rubr. C. de fid. instr. n. 8. vers. item quia non est incendium. C. si cert. per l. quod si nolit. 31. §. quia 20. de edil. edict. c. ex parte 18. de consil. Seb. Sapia in l. si emancipato. C. de collect. n. 30. & ibi Riminald. n. 50. Menoch. de præsumpt. l. 6. præf. 14. n. 16. Mascard. de probat. concl. 781. n. 5. vol. 2. Vult. inter Consil. Marpurg. consil. 22. n. 10. vol. 1.

CAP. LXXXIII.

De Consumptione.

Consumptione quis fructus suos facit. l. si pignore 22. §. si prædo 2. de pignori. act. l. adversus 4. de crim. expil. hered. etiamsi sit malæ fidei possessor, à quo tamen condicuntur l. C. de condict. ex L. ubi Wesemb. in Comment. C. n. 12.

CAP. LXXXIV.

De Contractu & Conventionione.

Axioma I.

Contractus sunt facti. l. consilio 7. §. fin. ff. de cur. fur. l. 5. de just. & jur. Mozz. de Orig. contr. n. 3.